

Spis treści

Wstęp	7
Paula Paszko <i>Rozwój UE w świetle wybranych teorii integracji europejskiej</i>	11
Natalya Penner, Balkenzhe Karagulova <i>Different Ways of Expressing Linguistic Politeness in Intercultural Communication</i>	21
Daniel Pastuszak <i>Proces implementacji i stosowania prawa UE jako aspekt politycznego wymiaru integracji europejskiej</i>	34
Konrad Grzeszczuk <i>Nacjonalistyczny populizm – realne zagrożenie czy chwilowy trend? Przyczyny i skutki wzrostu popularności partii i ruchów eurosceptycznych w państwach Unii Europejskiej i Wielkiej Brytanii</i>	49
Larysa M. Mytsyk <i>European Experience of Institutionalization and Implementation of Cultural Diplomacy</i>	63
Yuliya Kuzmenko <i>Общественно-политические настроения и гражданская активность студенческой молодежи Украины на начальном этапе пандемии COVID-19</i>	75
Katerina Voskoboynik <i>Україна – Республіка Польща: науково-культурний аспект взаємин</i>	88

Roman Gomolyako, Zhanna Volodchenko

*Креативні заходи з популяризації літератури серед молоді
в карантинний час – досвід ніжинського міського
молодіжного центру* 96

Olesya Sheyko, Zhanna Volodchenko

*Феномен волонтерства в соціальній роботі:
світовий та вітчизняний досвід* 106

Alona Brovko

*Розвиток торговельно-економічного співробітництва з країнами ЄС
як складова євроінтеграційної політики України* 116

Bohdan Hrushetskyi

*Трансформація суспільно-політичних цінностей у державах
Центрально-Східної Європи як важливий чинник
європейської інтеграції регіону* 127

Pawel Bielicki

*Stanowisko młodych Rosjan wobec stalinowskiego terroru w ZSRR
za rządów Władimira Putina* 138

Karolina Jasnosz

Młodzieżowy Strajk Klimatyczny w Polsce jako ruch społeczny młodzieży 150

Aleksandra Hryvas, Natalya Nechaeva-Yuryychuk

*ЕС во времена общественно-политических трансформаций
и вызовов 21 века* 160

Zhanat Yerniyazova

*Взаимосвязь пенсионного возраста и пенсионной системы
(на примере стран ЕС)* 169

Mateusz Kamionka

*Edukacja pozaformalna a rozwój stosunków bilateralnych
na przykładzie studenckiej Polsko-Ukraińskiej Szkoły Letniej* 182

Darya Penner-Nassibulina, Aliya Ergazina

Modern Approaches in the Development of Trilingualism 195

Anastasiya Lytovchenko, Zhanna Volodchenko

*Міжнародний та вітчизняний досвід розвитку соціальних навичок
у дітей з РАС* 212

Wstęp

Już od sześciu lat Koło Naukowe Politologów wraz z Instytutem Nauk o Polityce i Administracji (wcześniej Instytutem Politologii) współorganizuje cykliczną konferencję poświęconą problematyce integracji europejskiej. Konferencja organizowana jest we współpracy z towarzystwem naukowym studentów Państwowego Uniwersytetu im. Nikołaja Gogola w Nieżynie oraz tamtejszego Wydziału Historyczno-Prawnego. Do tegorocznej edycji konferencji – oprócz partnerów z trzech ukraińskich uniwersytetów (Niżyński Uniwersytet Państwowy im. M. Gogola; Kijowski Uniwersytet im. B. Hrinchenki; Użhorodzki Uniwersytet Narodowy) – dołączył Uniwersytet im. S. Baisheva (Aktobe, Kazachstan). Podniosło to rangę konferencji i zwiększyło jej umiędzynarodowienie. Ponadto, konferencja otrzymała wsparcie finansowe z programu „Krakowskie Konferencje Naukowe”, Polskiej Akademii Umiejętności i miasta Kraków. Dzięki temu wsparciu udało się zorganizować konferencję, jak też wydać niniejszą monografię.

Każda dotychczasowa edycja konferencji cieszyła się dużą popularnością wśród studentów i młodych badaczy. Podobna sytuacja miała miejsce podczas szóstej edycji, która odbyła się w dniach 26–27 maja 2021 roku. W konferencji brali udział studenci z Nieżyna, Kijowa, Czernichowa, Winnicy, Lwowa, Sum, a nawet z Siewierodoniecka. Łącznie – pomimo trudności pandemicznych – w konferencji wzięło udział 60 młodych badaczy, zarówno studentów, jak też pracowników naukowych.

Szósta edycja konferencji została poświęcona problematyce młodzieży – jej aktywności społecznej i politycznej, także w kontekście integracji europejskiej. Konferencja miała zrealizować trzy główne cele. Pierwszym z nich była dyskusja o współczesnym obliczu integracji europejskiej i euroazjatyckiej. Drugim było doskonalenie warsztatu badawczego młodych naukowców i studentów. Natomiast trzecim celem była dalsza integracja naukowo-kulturalna studentów z kół naukowych i pracowników naukowych z krajów i uczelni uczestniczących w konferencji.

Tematyka konferencji (oraz publikacji) jest istotna w kontekście dynamicznych zmian, które obserwujemy w bieżących stosunkach międzynarodowych, także w procesie integracji europejskiej. Wielu badaczy podkreśla, że kształtuje się nowy porządek świata, a rosnąca rola Chin przekształca dotychczas istniejący porządek międzynarodowy. Zmiany nie omijają też Unii Europejskiej i integracji europejskiej. Z jednej strony obserwujemy tendencje federalistyczne w UE, ale pojawiają się także ruchy odśrodkowe, podważające przyjęty kierunek integracji europejskiej, czego dowodem stał się m.in. Brexit. Jak w tej dynamicznie zmieniającej się sytuacji odnajduje się młode pokolenie? Jaka jest jego aktywność polityczna i społeczna? Czy młodzi ludzie inicjują procesy społeczne czy polityczne, czy są tylko ich biernymi przedmiotami? Tzw. strajk klimatyczny czy wydarzenia na Ukrainie (Rewolucja Godności) są przykładami, iż aktywność młodych ludzi może mieć przełożenie na politykę, także międzynarodową.

Niniejszy tom jest kolejną publikacją z serii monografii pokonferencyjnych „Integracja europejska – doświadczenia historyczne i polityczne perspektywy”. W pracy znajduje się 18 tekstów, w większości studentów i młodych badaczy, którzy podejmują liczne tematy związane z aktywnością społeczną i polityczną młodzieży, także w kontekście integracji europejskiej. Teksty te można podzielić na kilka grup tematycznych. Pierwsza z nich dotyczy tematyki teorii integracji europejskiej, prawa i dyplomacji. Artykuły *Rozwój UE w świetle wybranych teorii integracji europejskiej* (Paula Paszko); *Proces implementacji i stosowania prawa UE jako aspekt politycznego wymiaru integracji europejskiej* (Daniel Pastuszak); *European Experience of Institutionalization and Implementation of Cultural Diplomacy/Europejskie doświadczenia w instytucjonalizacji i implementacji dyplomacji kulturowej* (Larysa M. Mytsyk) są interesującym spojrzeniem na opisywane w nich problemy. Następną grupę tekstów stanowią prace związane z aktywnością społeczno-polityczną młodzieży. Artykuły: *Stanowisko młodych Rosjan wobec stalinowskiego terroru w ZSRR za rządów Władimira Putina* (Paweł Bielicki); *Młodzieżowy Strajk Klimatyczny w Polsce jako ruch społeczny młodzieży* (Karolina Jasnosz); *Edukacja pozaformalna a rozwój stosunków bilateralnych na przykładzie studenckiej Polsko-Ukraińskiej Szkoły Letniej* (dr Mateusz Kamionka); *Общественно-политические настроения и гражданская активность студенческой молодежи Украины на начальном этапе пандемии COVID-19/ Postawy społeczno-polityczne i zaangażowanie obywatelskie ukraińskich studentów na początku pandemii COVID-19* (dr Yulia Kuzmenko); *Креативні заходи з популяризації літератури серед молоді в карантинний час – досвід ніжинського міського молодіжного центру/Twórcze postawy promowania literatury wśród młodzieży w okresie kwarantanny – doświadczenia Niżyńskiego Miejskiego*

Centrum Młodzieżowego (Roman Gomolyako, Zhanna Vlodchenko); *Феномен волонтерства в соціальной роботі: світовий та вітчизняний досвід/Zjawisko wolontariatu w pracy socjalnej: doświadczenia globalne i krajowe* (Olesya Sheyko, Zhanna Volodchenko) poruszają różne aspekty aktywności młodych ludzi, począwszy od strajku klimatycznego skończywszy na wolontariacie. Naświetlają one realny poziom zaangażowania obywatelskiego młodzieży, istniejącego w omawianych krajach, jak też próby aktywizacji tej grupy wiekowej.

Kolejną grupę tematyczną stanowią teksty dotyczące praktycznego wymiaru integracji europejskiej, jak też relacji między państwami. Artykuły: *Україна – Республіка Польща: науково-культурний аспект взаємин/Ukraina i Rzeczpospolita Polska: naukowy i kulturowy aspekty relacji* (Katerina Voskoboynik); *Розвиток торговельно-економічного співробітництва з країнами ЄС як складова євроінтеграційної політики України/Rozwój handlu i współpracy gospodarczej z krajami UE jako elementy ukraińskiej polityki integracji europejskiej* (Alona Brovko); *Трансформація суспільно-політичних цінностей у державах Центрально-Східної Європи як важливий чинник європейської інтеграції регіону/Transformacja wartości społeczno-politycznych w krajach Europy Środkowej i Wschodniej jako istotny czynnik integracji europejskiej w regionie* (Bohdan Hrushetskyi); *ЕС во времена общественно-политических трансформаций и вызовов 21 века/Unia Europejska w dobie przemian społeczno-politycznych i wyzwań XXI wieku* (Aleksandra Hryvas, Natalya Nechaeva-Yuryuchuk); *Nacjonalistyczny populizm – realne zagrożenie czy chwilowy trend? Przyczyny i skutki wzrostu popularności partii i ruchów eurosceptycznych w państwach Unii Europejskiej i Wielkiej Brytanii* (Konrad Grzeszczuk) poruszają aktualne kwestie związane z obecnym wymiarem integracji europejskiej – zwłaszcza fali populizmu czy pojawiających się wyzwań dla tego procesu. Ostatnia grupa tekstów dotyczy tematyki związanej z kompetencjami społecznymi, językowymi i problemami społecznymi. Artykuły: *Different Ways of Expressing Linguistic Politeness in Intercultural Communication/Zróżnicowane sposoby lingwistyczne wyrażania uprzejmości w komunikacji międzykulturowej* (Natalya Penner, Balkenzhe Kargulova); *Modern Approaches in the Development of Trilingualism/Nowoczesne podejścia w rozwoju trójjęzyczności* (Darya Penner-Nassibulina, Aliya Ergazina); *Міжнародний та вітчизняний досвід розвитку соціальних навичок у дітей з РАС/Міжднародowe i krajowe doświadczenia w rozwijaniu kompetencji społecznych wśród dzieci niepełnosprawnych* (Anastasiya Lytovchenko, Zhanna Volodchenko); *Взаимосвязь пенсионного возраста и пенсионной системы (на примере стран ЕС)/Związek między wiekiem emerytalnym a systemem emerytalnym (przykłady z krajów UE)* (Zhanat Yerniyazova) dotyczą problemów istotnych w skali mikro, ale też makro

– zwłaszcza kwestii systemów emerytalnych w starzejących się społeczeństwach Unii Europejskiej.

Generalnie, niniejsza publikacja stanowi zbiór tekstów poświęconych zróżnicowanej tematyce, powiązanej z integracją europejską, zwłaszcza w kontekście młodych ludzi. Celem konferencji – oraz tej publikacji – jest nie tylko wzbogacenie wiedzy dotyczącej omawianej problematyki, ale też danie szansy na debiut naukowy lub doskonalenie kompetencji badawczych dla młodych ludzi. W tej materii konferencja i publikacja całkowicie spełniły swoje zadanie i można mieć tylko nadzieję, że obie te inicjatywy będą kontynuowane i zaowocują kolejnymi monografiami i konferencjami.